A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2017. szeptember 20.*

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – Szélenergiából származó villamos energia – 2009/28/EK irányelv – A megújuló energiaforrásokból előállított energia felhasználásának támogatása – A 2. cikk második bekezdésének k) pontja – Támogatási rendszer – A 13. cikk (1) bekezdése második albekezdésének e) pontja – Közigazgatási díjak – 2008/118/EK irányelv – Általános jövedékiadó-rendszer – Az 1. cikk (2) bekezdése – Speciális célú egyéb közvetett adók – 2003/96/EK irányelv – Az energiatermékek és a villamos energia adóztatása – 4. cikk – Az energia minimális adóztatása – Villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj”

A C-215/16., C-216/16., C-220/16. és C-221/16. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Kasztília-La Mancha-i legfelsőbb bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2016. április 18-án (C-215/16 és C-216/16) és 2016. április 20-án (C-220/16 és C-221/16) érkezett, 2016. április 12-i (C-215/16 és C-216/16), 2016. április 8-i (C-220/16) és 2016. április 11-i (C-221/16) határozataival terjesztett elő

az **Elecdey Carcelen SA** (C-215/16),

az **Energías Eólicas de Cuenca SA** (C-216/16),

az **Iberenova Promociones SAU** (C-220/16),

az **Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA** (C-221/16)

és

a **Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, E. Regan (előadó), J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: L. Carrasco Marco tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. március 29-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Elecdey Carcelen SA képviseletében R. Fiestas Hummler abogado,

– az Energías Eólicas de Cuenca SA képviseletében J. Ruiz Calzado, L. M. Cazorla Prieto és J. Domínguez Pérez abogados,

– az Iberenova Promociones SAU és az Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA képviseletében J. M. Rodríguez Cárcamo és C. Jiménez Jiménez abogados,

– a Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha képviseletében A. Quereda Tapia, meghatalmazotti minőségben,

– a spanyol kormány képviseletében V. Ester Casas, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében Talabér-Ritz K., F. Tomat és P. Arenas Naon, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. június 1-jei tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv (HL 2003. L 283., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 405. o.; helyesbítés: HL 2017. L 5., 23. o.) 4. cikkének, a jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelv (HL 2009. L 9., 12. o.) 1. cikke (2) bekezdésének, továbbá a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról [helyesen: energia felhasználásának támogatásáról], valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. április 23-i 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 140., 16. o.) 2. cikke második bekezdése k) pontjának és 13. cikke (1) bekezdése második albekezdése e) pontjának értelmezésére vonatkoznak.

2 E kérelmeket az egyrészt az Elecdey Carcelen SA, az Energías Eólicas de Cuenca SA, az Iberenova Promociones SAU és az Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA, másrészt pedig a Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha (Kasztília-La Mancha autonóm közösség, Spanyolország) között, a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj megfizetésével kapcsolatban folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2003/96 irányelv

3 A 2003/96 irányelv 1. cikke így rendelkezik:

„A tagállamok ezen irányelvvel összhangban adót állapítanak meg az energiatermékekre és a villamos energiára.”

4 Ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése tartalmazza az említett irányelv értelmében vett „energiatermékek” fogalmába tartozó termékek listáját.

5 Ugyanezen irányelv 2. cikkének (2) bekezdése rögzíti, hogy az irányelvet alkalmazni kell a 2716 KN-kód alá tartozó villamos energiára is.

6 A 2003/96 irányelv 4. cikke értelmében:

„(1) Azon adómértékek, amelyeket a tagállamok[…] a 2. cikkben felsorolt energiatermékekre és villamos energiára alkalmaznak, nem lehetnek kisebbek, mint az ezen irányelvben előírt minimum [helyesen: minimális] adómértékek.

(2) Ezen irányelv alkalmazásában »adómérték« a szabad forgalomba bocsátás időpontjában az energiatermékek és a villamos energia mennyiségére közvetlenül vagy közvetetten számított összes közvetett adó (kivéve hozzáadottérték-adó [héa]) tekintetében megállapított teljes teher.”

A 2008/118 irányelv

7 A 2008/118 irányelv 1. cikke így rendelkezik:

„(1) Ezen irányelv általános rendelkezéseket állapít meg a jövedéki adóra vonatkozóan, amely közvetlen vagy közvetett módon az alábbi termékek (a továbbiakban: a jövedéki termékek) fogyasztását terheli:

a) a [2003/96] irányelv hatálya alá tartozó energiatermékek és villamos energia;

[…]

(2) A jövedéki termékekre a tagállamok speciális célú egyéb közvetett adókat is kivethetnek, amennyiben azok megfelelnek a jövedéki adó és a [héa] esetében alkalmazandó, az adóalap meghatározására, az adó kiszámítására, kivetésére és ellenőrzésére vonatkozó közösségi adószabályoknak, nem értve ide a mentességekre vonatkozó rendelkezéseket.

[…]”

A 2009/28 irányelv

8 A 2009/28 irányelvnek „Az irányelv célja és hatálya” című 1. cikke szerint:

„Ez az irányelv közös keretet hoz létre a megújuló energiaforrásokból előállított energia támogatására. Kötelező nemzeti célkitűzéseket állapít meg a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a teljes bruttó energiafogyasztásban képviselt összarányára és a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a közlekedésben felhasznált részarányára vonatkozóan. […]”

9 Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikke második bekezdésének k) pontjában kimondja:

„[…]

k) »támogatási rendszer«: egy tagállam vagy tagállamok egy csoportja által alkalmazott olyan eszköz, rendszer vagy mechanizmus, amely a megújuló energiaforrásokból előállított energia felhasználására ösztönöz ezen energia költségének csökkentésével, az eladási ár emelésével, vagy a megújuló energiaforrásokból előállított energia megvásárolt mennyiségének – a megújuló energiával kapcsolatos kötelezettség bevezetése révén vagy egyéb módon való – növelésével. Magában foglalja a beruházási támogatásokat, az adómentességet vagy adókedvezményeket, az

adó-visszatérítést, a megújuló energiával kapcsolatos kötelezettséghez kapcsolódó – többek között zöld bizonyítványokat alkalmazó – támogatási rendszereket, valamint a közvetlen ártámogatás rendszerét, beleértve a betáplálási tarifát és a támogatások kifizetését, de nem korlátozódik az említettekre”.

10 Az említett irányelvnek „A megújuló energiaforrásokból előállított energia felhasználására vonatkozó összesített kötelező nemzeti célértékek és intézkedések” című 3. cikke kimondja:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a végső fogyasztásban betöltött, az 5–11. cikknek megfelelően számított részaránya 2020-ban legalább a nemzeti átfogó célkitűzésükben erre az évre az I. melléklet A. részében szereplő táblázat harmadik oszlopa szerint megállapított részarány. Ezek az összesített kötelező nemzeti célkitűzések összhangban vannak azzal a célkitűzéssel, hogy 2020-ig megvalósuljon a megújuló energiaforrásoknak a Közösség teljes bruttó energiafogyasztásában való részarányára vonatkozóan előírt 20%-os minimum célkitűzés. Az e cikkben szereplő célkitűzések könnyebb megvalósítása érdekében valamennyi tagállam ösztönzi és elősegíti az energiahatékonyságot és az energiatakarékosságot.

[…]

(2) A tagállamok intézkedéseket vezetnek be, amelyek célja annak biztosítása, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított energia részaránya egyenlő [helyesen: A tagállamok olyan intézkedéseket vezetnek be, amelyekkel hatékonyan biztosítható, hogy az általuk a megújuló energiaforrásokból előállított energia részaránya elérje] vagy meghaladja az I. melléklet B. részében szereplő ütemterv-előirányzatban feltüntetett részarányt.

(3) A tagállamok az e cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott célkitűzések elérése érdekében – többek között – az alábbi intézkedéseket alkalmazhatják:

a) támogatási rendszerek;

[…]”

11 Ugyanezen irányelv „Közigazgatási eljárások, szabályok és törvények” című 13. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a megújuló energiaforrásokból villamos energiát, fűtőenergiát vagy hűtőenergiát termelő üzemekre és a kapcsolódó szállítási és elosztási hálózati infrastruktúrára, valamint a biomassza bioüzemanyaggá vagy más energiatermékké való átalakításának folyamatára alkalmazott, jóváhagyással, minősítéssel és engedélyezéssel kapcsolatos [helyesen: azok engedélyezésére, tanúsítására és az azokkal kapcsolatos engedélyek megadására vonatkozó] nemzeti szabályok arányosak és szükségesek.

A tagállamok megteszik a megfelelő lépéseket különösen a következők biztosítása érdekében:

[…]

e) a fogyasztók, tervezők, építészek, építőipari szakemberek, a berendezések és rendszerek üzembe helyezői és a szolgáltatók által fizetett közigazgatási díjak átláthatók és […] költségarányosak; […]

[…]”

12 A 2009/28 irányelv „Nemzeti átfogó célkitűzések a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a 2020. évi teljes bruttó energiafogyasztásban képviselt részarányára” című I. mellékletének A. része határozza meg az egyes tagállamok, többek között a Spanyol Királyság átfogó célkitűzéseit, amelyet ez utóbbi tagállam vonatkozásában az említett évre 20%-ban állapítottak meg. E melléklet B. része az említett irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében említett ütemterv-előirányzatra vonatkozik.

A spanyol jog

13 A 2011. március 21-i ley 9/2011, por la que se crean el canon eólico y el fondo para el desarrollo tecnológico de las energías renovables y el uso racional de la energía en Castilla La Mancha (Kasztília-La Manchában a szélerőművekre vonatkozó díj bevezetéséről, a megújuló energia technológiai fejlesztését célzó alap létrehozásáról és az energia észszerű felhasználásáról szóló 9/2011. sz. törvény; a BOE 2011. május 3-i 105. száma) 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A szélerőművekre vonatkozó díj adóköteles tényállását a természeti környezetet és a területet érintő azon kedvezőtlen hatások és folyamatok kialakulása képezi, amelyek a villamosenergia-termelésre irányuló szélgenerátorok Kasztília-La Mancha autonóm közösség területén lévő szélerőműparkokban történő telepítésének következményei.

[…]

(3) Az adóköteles tényállás akkor is megvalósul, ha a szélgenerátorok tulajdonosa nem azonos a szélerőműpark létesítéséhez szükséges hatósági engedély jogosultjával.”

14 A 9/2011. sz. törvény „Adóalanyok” című 6. cikke előírja:

„(1) Adózó minőségében díjfizetésre kötelezett az a természetes vagy jogi személy […], amely bármilyen jogcímen szélerőműparkot vagy szélenergia-termelő berendezést működtet, abban az esetben is, ha nem e személy a létesítéshez szükséges hatósági engedély jogosultja.

Fennáll az a megdönthető vélelem, hogy a szélerőműparkot az a személy vagy más jogalany működteti, amely a létesítéshez szükséges hatósági engedély jogosultja.

[…]”

15 A 9/2011. sz. törvény „Adóalap” című 7. cikke kimondja:

„(1) Kasztília-La Mancha autonóm közösség területén lévő valamely szélerőműparkban telepített szélgenerátor-egységek számának összege képezi az adóalapot.

[…]”

16 A 9/2011. sz. törvénynek az „Adómérték és a díj összege” című 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A díj összegét az alábbi negyedéves adómértékeknek az adóalapra történő alkalmazásával kell meghatározni:

– a legfeljebb 2 darab szélgenerátorral rendelkező szélerőműparkokban: 0 euró szélgenerátor-egységenként;

– a 3–7 darab szélgenerátorral rendelkező szélerőműparkokban: 489 euró szélgenerátor-egységenként;

– a 8–15 darab szélgenerátorral rendelkező szélerőműparkokban: 871 euró szélgenerátor-egységenként;

– a 15 darabnál több szélgenerátorral rendelkező szélerőműparkokban:
  a) ha a szélgenerátorok száma megegyezik a park megawattban mért telepített teljesítményével, vagy attól kevesebb: 1233 euró szélgenerátor-egységenként;
  b) ha a szélgenerátorok száma meghaladja a park megawattban mért telepített teljesítményét: 1275 euró szélgenerátor-egységenként.

[…]”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

17 Az alapeljárások felperesei Kasztília-La Mancha autonóm közösség területén villamosenergia-termelő szélgenerátorokat működtetnek.

18 E felperesek, miután a 2011-es és 2012-es adóévre vonatkozóan megfizették a 9/2011. sz. törvénnyel bevezetett díjat, azonban úgy ítélték meg, hogy e díj alkotmányellenes és összeegyeztethetetlen az uniós joggal, az e címen benyújtott adóbevallások helyesbítése, valamint a megfizetett összegek visszatérítése iránti kérelmet nyújtottak be az illetékes nemzeti hatóságokhoz.

19 Mivel e kérelmeket elutasították, az említett felperesek külön-külön keresetet nyújtottak be a Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Manchához (Kasztília-La Mancha-i legfelsőbb bíróság, Spanyolország).

20 Mindenekelőtt e bíróság azt kérdezi, hogy az olyan díj, mint amelyet a 9/2011. sz. törvény bevezetett, összhangban van-e a 2009/28 irányelv által követett célkitűzéssel, mivel ez utóbbi irányelv célja a megújuló energia felhasználásának ösztönzése és kifejlesztése, lehetővé téve a tagállamok számára többek között azt, hogy az ezen irányelv 2. cikke második bekezdésének k) pontjában meghatározott „támogatási rendszereket” vezessenek be. Közelebbről egy ilyen díj, amely hozzáadódik az energiatermelő tevékenységre kivetett egyéb általános és különös adókhoz, sértheti az említett irányelv I. mellékletével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (1)–(3) bekezdésében rögzített, a megújuló energiaforrásokból előállított energia 2020. évi részarányára vonatkozó összesített kötelező nemzeti célkitűzéseket, amely részarányt a Spanyol Királyság vonatkozásában 20%-ban állapították meg. Az említett bíróságban az a kérdés is felmerült, hogy egy ilyen díj mennyiben minősül az ugyanezen irányelv 13. cikke (1) bekezdése második albekezdésének e) pontjával összeegyeztethető díjnak, mivel e rendelkezés szigorúan behatárolja a tagállamok „közigazgatási díjak” beszedésére vonatkozó lehetőségét.

21 Ezt követően a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az említett díj összhangban van-e a 2008/118 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésével, e rendelkezést a 2014. február 27-i Transportes Jordi Besora ítélet (C-82/12, EU:C:2014:108) fényében értelmezve, mivel ezen adó nem követ különleges célkitűzést, hanem arra irányul, hogy további költségvetési bevételeket generáljon a hatóságok számára.

22 Végül e bíróság azt kérdezi, hogy a szóban forgó díj összeegyeztethető-e a 2003/96 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével, mivel azáltal, hogy növeli a Spanyolországban kivetett közvetett adók összességéből eredő adóterhet, az e rendelkezésben előírt minimális mértéket meghaladó adómértéket eredményezhet e tagállamban, és ennélfogva a tagállamok közötti verseny torzulásához vezethet.

23 E körülmények között a Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Kasztília-La Mancha-i legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Tekintettel a [2009/28] irányelv 2. cikkének k) pontjában meghatározott »támogatási rendszerekre«, és közöttük az adókedvezményekből, adómentességekből és adó-visszatérítésekből álló adóösztönzőkre mint az említett […] irányelvben előírt, a megújuló energiák fogyasztására vonatkozó célkitűzések elérésére irányuló eszközökre, úgy kell-e érteni, hogy az említett ösztönzők vagy intézkedések kötelező jellegűek, és a tagállamokat közvetlen hatállyal kötik oly módon, hogy az érintett magánszemélyek hivatkozhatnak azokra, és azokat bármely fokon eljáró állami, bírósági és közigazgatási hatóság előtt érvényesíthetik?

2) Figyelemmel arra, hogy az előző kérdésben említett »támogatási rendszerek« között kerülnek felsorolásra az adókedvezményekből, adómentességekből és adó-visszatérítésekből álló adóösztönzőkre irányuló intézkedések, és a »nem korlátozódik az említettekre« kifejezés kerül alkalmazásra, úgy kell-e érteni, hogy éppen ezen ösztönzők közé tartozik az adóztatási tilalom, azaz a megújuló energiaforrásokból előállított energiát terhelő bármilyen típusú, különös és egyedi adóteher tilalma, a villamos energiával kapcsolatos gazdasági tevékenységet és termelést terhelő általános adók mellett? Hasonlóképpen, és ugyanezen ponton belül a következő kérdés fogalmazódik meg: továbbá szintén az előzőekben említett általános tilalom körébe kell-e sorolni a megújuló energiák termelésére irányuló tevékenység különböző szakaszait terhelő, több olyan általános vagy különös adó kettős kivetésére, együttes fennállására vagy átfedő alkalmazására vonatkozó tilalmat, amelyek a vizsgálat tárgyát képező, szélerőművekre vonatkozó díjjal terhelt ugyanazon adóköteles tényállást sújtják?

3) Az előző kérdésre adandó nemleges válasz esetén, és a megújuló energiaforrásokból előállított energia adóztatását elfogadva, a [2008/118] irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében foglaltak tekintetében úgy kell-e értelmezni a »speciális cél« fogalmát, hogy az ezt alkotó célkitűzésnek kizárólagosnak kell lennie, és ezenfelül a megújuló energiákat terhelő adó – szerkezete szempontjából – ténylegesen ne legyen adójellegű, és ne pusztán költségvetési jellegű vagy csak bevétel szerzése legyen a célja?

4) A [2003/96] irányelv 4. cikkében foglaltak alapján, mivel az energiatermékek és a villamos energia tekintetében a tagállamok által alkalmazandó adómértékekre utalva [ezen] irányelv a forgalomba bocsátás időpontjában az e termékeket sújtó valamennyi közvetlen vagy közvetett adó összegeként értett minimális mértékeket vett alapul, úgy értendő-e, hogy ezen összeget úgy kell tekinteni, hogy az [említett] irányelv által előírt adómértékből ki kell zárni azon nemzeti adókat, amelyek akár szerkezetük, akár az előző kérdésre adandó válasz szerint értelmezett speciális céljuk tekintetében nem teljesen extrafiskális jellegűek?

5) A [2009/28] irányelv 13. cikke (1) bekezdésének e) pontjában alkalmazott »díj« szó az [uniós] jog olyan önálló fogalmának minősül-e, amelyet tágabb értelemben az adó általános fogalmába tartozónak kell tekinteni, és annak szinonimájaként kell értelmezni?

6) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén az előterjesztett kérdés a következő: a [2009/28] irányelv 13. cikke (1) bekezdésének e) pontjában hivatkozott, a fogyasztók által fizetendő díjak csak azokat az adóügyi terheket vagy kötelezettségeket foglalják magukban, amelyek szükség esetén [a szélerőművek miatt] a környezetre gyakorolt hatások által okozott károk ellentételezésére, és ezen hatáshoz vagy káros behatáshoz kapcsolódó károknak a beszedett összeggel való helyreállítására irányulnak, de nem vonatkoznak azokra az adókra vagy hozzájárulásokra, amelyek nem szennyező energiákat terhelve elsődlegesen költségvetési vagy bevételszerzési célt szolgálnak?”

24 A Bíróság elnöke 2016. június 6-i határozatával az írásbeli és szóbeli szakasz lefolytatása, valamint ítélethozatal céljából elrendelte a C-215/16., C-216/16., C-220/16. és C-221/16. sz. ügyek egyesítését.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A 2009/28 irányelv értelmezéséről

25 Első, második, ötödik és hatodik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2009/28 irányelvet, és különösen annak 2. cikke második bekezdésének k) pontját és 13. cikke (1) bekezdése második albekezdésének e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely előírja a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj beszedését.

26 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2009/28 irányelv célja, amint az 1. cikkéből kitűnik, hogy közös keretet hozzon létre a megújuló energiaforrásokból előállított energia támogatására, többek között úgy, hogy kötelező nemzeti célkitűzéseket állapít meg a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a teljes bruttó energiafogyasztásban képviselt összarányára vonatkozóan.

27 Így a 2009/28 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a végső energiafogyasztásban betöltött részaránya 2020-ban legalább a nemzeti átfogó célkitűzésükben az ezen irányelv I. mellékletének A. részében megállapított részarány legyen, amely célkitűzésnek összhangban kell lennie azzal a célkitűzéssel, hogy elérjék a megújuló energiaforrásokból előállított energia legalább 20%-os részarányát.

28 Ezenkívül az említett irányelv 3. cikke (2) bekezdésének megfelelően a tagállamok olyan intézkedéseket vezetnek be, amelyekkel hatékonyan biztosítható, hogy az általuk a megújuló energiaforrásokból előállított energia részaránya elérje vagy meghaladja az ugyanezen irányelv I. mellékletének B. részében szereplő „ütemterv-előirányzatban” feltüntetett részarányt.

29 E célkitűzések elérése érdekében a tagállamok a 2009/28 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése szerint az irányelv 2. cikke második bekezdésének k) pontja értelmében vett „támogatási rendszereket” vezethetnek be, és ennélfogva többek között beruházási támogatásokat, adómentességeket, adókedvezményeket és adó-visszatérítéseket nyújthatnak, illetve előírhatják a megújuló energiaforrásokból előállított energia felhasználására vonatkozó kötelezettséget.

30 Meg kell azonban állapítani, hogy e rendelkezések egyike sem tiltja meg azt, hogy a tagállamok a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra olyan díjat vessenek ki, mint amelyről az alapügyekben szó van.

31 Amint magából a 2009/28 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének szövegéből, és különösen az „alkalmazhatják” kifejezésből kitűnik, a tagállamok a megújuló energiaforrásokból előállított energia felhasználásának támogatása érdekében egyáltalán nem kötelesek arra, hogy támogatási rendszereket vezessenek be, és *a fortiori* arra sem, hogy amennyiben úgy döntenek, hogy ilyen rendszereket vezetnek be, azokat adómentességek vagy adókedvezmények formájában alakítsák ki.

32 A tagállamok így mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek azzal kapcsolatban, hogy mely intézkedéseket tekintik megfelelőnek a 2009/28 irányelv I. mellékletével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (1) és (2) bekezdésében megállapított összesített kötelező nemzeti célkitűzések eléréséhez.

33 Ennélfogva a tagállamoknak a 2009/28 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése szerinti azon lehetősége, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított energia felhasználásának támogatása érdekében támogatási rendszereket vezessenek be, adott esetben adómentességek vagy adókedvezmények formájában, egyáltalán nem foglalja magában azt, hogy a tagállamok számára tilos lenne az ilyen energiaforrásokat kifejlesztő vállalkozások, különösen a villamosenergia-termelő szélgenerátorok megadóztatása.

34 A 2009/28 irányelv kérdést előterjesztő bíróság által szintén említett 13. cikke (1) bekezdése második albekezdésének e) pontja sem akadályozza meg azt, hogy olyan díjat vezessenek be, mint amelyről az alapügyekben szó van.

35 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy e rendelkezés arra szorítkozik, hogy a különösen a megújuló energiaforrásokat felhasználó termelőlétesítményekre alkalmazandó engedélyezési, tanúsítási és az engedélyek megadására vonatkozó eljárások arányos és szükséges jellegének biztosítása érdekében előírja, hogy „a fogyasztók, tervezők, építészek, építőipari szakemberek, a berendezések és rendszerek üzembe helyezői és a szolgáltatók által fizetett közigazgatási díjak átláthatók és […] költségarányosak” legyenek.

36 Így magából e rendelkezés szövegéből egyértelműen kitűnik, hogy e rendelkezés kizárólag arra irányul, hogy behatárolja a bizonyos közigazgatási eljárások keretében nyújtott szolgáltatásokkal összefüggő költségeknek az érintett felhasználókra való áthárítását, tehát egyáltalán nem célja az, hogy megtiltsa a tagállamok számára olyan adók bevezetését, mint az alapügyekben szóban forgó díj.

37 Ebből következik, hogy sem a 2009/28 irányelv 2. cikke második bekezdésének k) pontjával és I. mellékletével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (1)–(3) bekezdése, sem ezen irányelv 13. cikke (1) bekezdése második albekezdésének e) pontja nem tiltja azt, hogy a tagállamok a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra olyan díjat vessenek ki, mint amelyről az alapügyekben szó van.

38 Kétségtelen, hogy a megújuló energiaforrások villamosenergia-termelésre való felhasználásának növelése jelenti az ahhoz szükséges intézkedéscsomag egyik fontos elemét, hogy csökkentsék az éghajlatváltozás egyik fő okát jelentő üvegházhatású gázok kibocsátását – amely jelenséggel szembeni fellépésre az Európai Unió és tagállamai kötelezettséget vállaltak –, valamint hogy megfeleljenek különösen az Egyesült Nemzetek éghajlatváltozásról szóló keretegyezményéhez csatolt Kiotói Jegyzőkönyvben foglaltaknak. E növelés egyben az emberek, az állatok és növények egészségének és életének védelmére is irányul, amely az EUMSZ 36. cikkben felsorolt közérdeken alapuló okok egyike. Egyébiránt az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésének c) pontjából kitűnik, hogy a megújuló energiaforrások kifejlesztése az egyik olyan cél, amelynek az energiapolitika területén az Uniót vezérelnie kell (2014. július 1-jei Ålands Vindkraft ítélet, C-573/12, EU:C:2014:2037, 78–81. pont).

39 Márpedig nem zárható ki, hogy az olyan díj, mint amelyről az alapügyekben szó van, kevésbé vonzóvá teheti a szélenergia termelését és felhasználását, valamint veszélyeztetheti a kifejlesztését.

40 Azonban, még ha el is fogadjuk azt, hogy e díj következtében – a díj regionális hatálya, és azon tény ellenére, hogy csupán egyetlen megújuló energiaforrást érint – az érintett tagállam esetleg nem tartja tiszteletben a 2009/28 irányelv I. mellékletének A. részében megállapított összesített kötelező nemzeti célkitűzést, ebből legfeljebb az következne, hogy e tagállam megsérti az ezen irányelvből eredő kötelezettségeit, anélkül azonban, hogy önmagában e díj bevezetését az említett irányelvvel ellentétesnek lehetne tekinteni, mivel a tagállamok a jelen ítélet 32. pontjában kifejtettek szerint mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek az említett célkitűzés elérését illetően, feltéve hogy tiszteletben tartják az EUM-Szerződésben biztosított alapvető szabadságokat.

41 A fenti megfontolásokra tekintettel az első, második, ötödik és hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2009/28 irányelvet, és különösen annak 2. cikke második bekezdésének k) pontját és 13. cikke (1) bekezdése második albekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely előírja a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj beszedését.

A 2003/96 irányelv értelmezéséről

42 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2003/96 irányelv 4. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely előírja a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj beszedését.

43 E kérdés így azon az előfeltevésen alapul, hogy a 2003/96 irányelv tárgyi hatálya kiterjed az alapügyekre, amely irányelv 4. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy azon adómértékek, amelyeket a tagállamok az ezen irányelv 2. cikkében felsorolt energiatermékekre és villamos energiára alkalmaznak, nem lehetnek kisebbek, mint az említett irányelvben előírt minimális adómértékek.

44 Márpedig a 2003/96 irányelv 1. cikke értelmében az irányelv hatálya a 2. cikkének (1), illetve (2) bekezdésében meghatározott „energiatermékek” és „villamos energia” adóztatására korlátozódik (lásd: 2015. október 1-jei OKG-ítélet, C-606/13, EU:C:2015:636, 24. pont).

45 E körülmények között először is azt kell megvizsgálni, hogy az olyan díj, mint amelyről az alapügyekben szó van, az e rendelkezések értelmében vett „energiatermékeket” vagy „villamos energiát” adóztatja-e, és ennélfogva a 2003/96 irányelv hatálya alá tartozik-e.

46 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2003/96 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése meghatározza az „energiatermékek” ezen irányelv alkalmazásában vett fogalmát, és a Kombinált Nómenklatúra szerinti kódokra való hivatkozással kimerítő jelleggel állítja össze az e fogalommeghatározás alá tartozó termékek listáját (2015. június 4-i Kernkraftwerke Lippe-Ems ítélet, C-5/14, EU:C:2015:354, 47. pont; 2015. október 1-jei OKG-ítélet, C-606/13, EU:C:2015:636, 26. pont).

47 Márpedig nem vitatott, hogy az alapügyekben szóban forgó szélgenerátorok az általuk előállított energia termeléséhez nem használják az e listán szereplő energiatermékek egyikét sem.

48 Nem vitatott viszont az sem, hogy e szélgenerátorok a 2003/96 irányelv 2. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „villamos energiát” termelnek.

49 Ugyanakkor az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy az alapügyekben szóban forgó, e szélgenerátorokra kivetett díjat – amint arra a főtanácsnok az indítványának 59. és 60. pontjában rámutatott – nem a szélgenerátorok által termelt villamos energiától függően vagy azok potenciális teljesítménye alapján számítják ki, hanem a díj negyedéves átalányösszege attól függ, hogy mekkora az a szélerőműpark, amelyhez a szélgenerátor tartozik, illetve a több mint tizenöt szélgenerátorból álló szélerőműparkok esetében attól is, hogy milyen teljesítményű szélgenerátorokról van szó, a kisebb teljesítményű létesítmények esetén ugyanis magasabb a díj összege. Ezenkívül e díjfizetési kötelezettséget pusztán azon tény keletkezteti, hogy az adott személy szélgenerátorok tulajdonosa, vagy közigazgatási engedéllyel rendelkezik, még akkor is, ha a szélgenerátort nem működteti, és függetlenül attól, hogy értékesít-e szélenergiából származó villamos energiát.

50 Egyébiránt, mivel az alapügyekben szóban forgó díjat nem a villamosenergia-fogyasztóktól szedik be, az egyáltalán nem a villamosenergia-fogyasztástól függ. Ráadásul és mindenesetre, noha kétségtelenül nem lehet kizárni azt, hogy e díj összegét belefoglalják a fogyasztóknak értékesített villamos energia árába, a villamos energia sajátos jellegére tekintettel láthatólag nem lehetséges meghatározni e termék eredetét, és ennélfogva meghatározni, hogy ezen energia mely részét termelték az említett díjnak alávetett szélgenerátorok, ily módon kizárt az, hogy e díjat a fogyasztók felé átlátható többletköltség formájában kiszámlázzák.

51 Következésképpen semmilyen kapcsolat nem áll fenn egyrészt az alapügyekben szóban forgó díjfizetési kötelezettséget keletkeztető tény, másrészt pedig a szélgenerátorok általi tényleges villamosenergia-termelés, illetve még kevésbé a szélgenerátorok által termelt villamos energia

fogyasztása között (lásd analógia útján: 1999. június 10-i Braathens ítélet, C-346/97, EU:C:1999:291, 22. és 23. pont; 2015. június 4-i Kernkraftwerke Lippe-Ems ítélet, C-5/14, EU:C:2015:354, 61–65. pont; 2015. október 1-jei OKG-ítélet, C-606/13, EU:C:2015:636, 31–35. pont).

52 Ebből következik, hogy az olyan díj, mint amelyről az alapügyekben szó van, nem a 2003/96 irányelv értelmében vett villamos energiát adóztatja.

53 Ennélfogva az olyan díj, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely a villamosenergia-termelő szélgenerátorokat sújtja, nem tartozik ezen irányelvnek az 1. cikke, valamint 2. cikkének (1) és (2) bekezdése által meghatározott hatálya alá.

54 A fenti megfontolásokra tekintettel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/96 irányelv 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely előírja a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj beszedését, mivel e díj nem az ezen irányelv 1. cikke, valamint 2. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében vett energiatermékeket vagy villamos energiát adóztatja, és ennélfogva nem tartozik az említett irányelv hatálya alá.

A 2008/118 irányelv értelmezéséről

55 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy a 2008/118 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely előírja a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj beszedését.

56 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/118 irányelv az 1. cikkének (1) bekezdése értelmében általános rendelkezéseket állapít meg a jövedéki adóra vonatkozóan, amely közvetlen vagy közvetett módon az e rendelkezésben felsorolt termékek fogyasztását terheli, és amely termékek között szerepelnek e cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint többek között „a 2003/96[…] irányelv hatálya alá tartozó energiatermékek és villamos energia”.

57 Egyébiránt ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerint a jövedéki termékekre a jövedéki adón kívül más közvetett adót is ki lehet vetni, azonban kizárólag akkor, ha egyrészt ezen adó speciális célt vagy célokat szolgál, másrészt pedig, ha az megfelel a jövedéki adó és a héa esetében alkalmazandó, az adóalap meghatározására, az adó kiszámítására, kivetésére és ellenőrzésére vonatkozó uniós adószabályoknak, nem értve ide a mentességekre vonatkozó rendelkezéseket (lásd ebben az értelemben: 2015. március 5-i Statoil Fuel & Retail ítélet, C-553/13, EU:C:2015:149, 35. pont).

58 Amint arra a Bíróság már rámutatott, e rendelkezés – amelynek célja, hogy figyelembe vegye a tagállamok e területre vonatkozó adózási hagyományainak sokszínűségét és a közvetett adózásnak a nem költségvetési politikák végrehajtása érdekében történő gyakori alkalmazását – lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a minimális jövedéki adón felül más, speciális célokat szolgáló közvetett adókat is bevezessenek (2015. június 4-i Kernkraftwerke Lippe-Ems ítélet, C-5/14, EU:C:2015:354, 58. pont).

59 A jelen ügyben az alapeljárások felperesei előadják, hogy az érintett díj olyan közvetett adó, amely nem követ ilyen speciális célt, mivel e díj, távol attól, hogy a környezet védelmét célozza, éppen ellenkezőleg, károsítja azt, mivel visszafogja a szélenergiából származó villamos energiát termelő létesítményekbe való beruházásokat, és ennélfogva a megújuló energiaforrások kifejlesztésének akadályát képezi. Mindenesetre az ezen adóból származó bevételt nem fordítják szükségképpen arra, hogy ellentételezzék a szélerőműparkok tevékenysége által a környezetre gyakorolt állítólagos negatív hatások által okozott költségeket. Az említett adó egyetlen célja így az, hogy további költségvetési bevételeket biztosítson az illetékes hatóságok számára.

60 Ezzel szemben a spanyol kormány és a Kasztília-La Mancha autonóm közösség úgy véli, hogy e díj, azonkívül, hogy nem közvetett adó, mivel közvetlenül a szélenergiából származó villamos energiát termelő vállalkozások gazdasági kapacitását terheli, speciális környezetvédelmi célt követ, mivel arra irányul, hogy internalizálja a szélerőműparkok fejlődése által okozott környezeti károkból eredő költségeket, abból a célból, hogy a szélerőműparkok számának és méretének csökkentésével segítse a technológiai innovációt.

61 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy a 2008/118 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése, amint a jelen ítélet 57. pontjából kitűnik, kizárólag a jövedéki adón kívüli azon közvetett adókra vonatkozik, amelyek közvetlen vagy közvetett módon az ezen irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében felsorolt „jövedéki termékek” fogyasztását terhelik (lásd ebben az értelemben: 2015. június 4-i Kernkraftwerke Lippe-Ems ítélet, C-5/14, EU:C:2015:354, 59. pont).

62 Márpedig, noha ez utóbbi rendelkezés „a 2003/96[…] irányelv hatálya alá tartozó energiatermékek[re] és villamos energi[ára]” utal, a jelen ítélet 46–52. pontjából éppen az következik, hogy az olyan díj, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely a villamosenergia-termelő szélgenerátorokat terheli, nem az ezen irányelv értelmében vett energiatermékeket vagy villamos energiát adóztatja.

63 Ennélfogva az ilyen díj, mivel nem az energiatermékek vagy a villamos energia fogyasztását terheli, nem tartozik a 2008/118 irányelv hatálya alá.

64 Ebből következően azon kérdés, hogy e díj a környezet védelmét célozza-e, kizárólag a nemzeti jog körébe tartozik.

65 A fenti megfontolásokra tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/118 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely előírja a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj beszedését, mivel e díj nem minősül az energiatermékek vagy a villamos energia fogyasztását terhelő adónak, és ennélfogva nem tartozik ezen irányelv hatálya alá.

A költségekről

66 Mivel ez az eljárás az alapeljárásokban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **A megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról [helyesen: energia felhasználásának támogatásáról], valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. április 23-i 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, és különösen annak 2. cikke második bekezdésének k) pontját és 13. cikke (1) bekezdése második albekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely előírja a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj beszedését.**

2) **Az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely előírja a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj beszedését, mivel e díj**

nem az ezen irányelv 1. cikke, valamint 2. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében vett energiatermékeket vagy villamos energiát adóztatja, és ennélfogva nem tartozik az említett irányelv hatálya alá.

3) **A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyekben szó van, amely előírja a villamosenergia-termelő szélgenerátorokra kivetett díj beszedését, mivel e díj nem minősül az energiatermékek vagy a villamos energia fogyasztását terhelő adónak, és ennélfogva nem tartozik ezen irányelv hatálya alá.**

Aláírások